

۱۶۳۴۰۴۳

به نام خداوند جان و خرد

در کوچه‌های حادثه

(در تظار غزل عاشورایی)

(۱۳۶۰ تاکنون)

راضیه قبادی

انتشارات تیرگان

سرشناسه: قبادی، راضیه
عنوان و پدیدآور: در کوچه های حادثه (سیر تطوّر غزل عاشورایی)
راضیه قبادی
مشخصات نشر: تهران: تیرگان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۱۷۲ ص
شابک: ۲-۱۹۹-۳۲۴-۶۰۰-۹۷۸
یادداشت: کتابنامه
موضوع: عاشورا- شعر- تاریخ و نقد
موضوع: واقعه کربلا، ۶۱ق- شعر- تاریخ و نقد
رده بندی کنگره: ۱۳۹۵/ع۲ PIR۳۵۵۵
ردیف دیهیمی: ۸۶۱/۰۰۹۳۱
شماره ثبت: ۴۲۹۵۰۲۴، خانه ملی

انتشارات تیرگان

تهران، صندوق پستی: ۱۱۴-۱۷۱۸۵، جن: ۶۶۸۳۶۳۷۴ و ۰۹۱۲۶۱۱۱۵۱۲
Email: tati_pub@yahoo.com/ www.tirganpub.ir

در کوچه های حادثه (سیر تطوّر غزل عاشورایی) مؤلف: راضیه قبادی

طراح جلد: مریم میرحسینی مطلق

لیتوگرافی صدف • چاپ خانه صدف • صحافی صدف
چاپ نخست ۱۳۹۵ • شمارگان ۱۰۰۰ نسخه
قیمت ۱۲۰۰۰ تومان • شماره نشر ۴۱۰

شابک: ۲-۱۹۹-۳۲۴-۶۰۰-۹۷۸

© حق چاپ: ۱۳۹۵، انتشارات تیرگان

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: مباحث نظری
۱۲	انواع شعر فارسی از لحاظ محتوا و موضوعات شعری
۱۲	حماسه
۱۴	غنایی
۱۴	مدحی
۱۴	تعلیمی
۱۴	شعر دینی
۱۵	ویژگی اشعار دینی
۱۵	موضوع اشعار دینی
۱۶	انواع مرثیه
۱۶	مرثیه‌های مذهبی
۱۷	مرثیه در عاشورا
۱۹	ویژگی‌های مرثیه‌های مذهبی
۲۱	عناصر شعر عاشورا
۲۱	عناصر زمانی
۲۳	عناصر مکانی
۲۵	شخصیت‌های عاشورا

۲۶	الف. قهرمانان
۲۶	۱. امام حسین (ع)
۲۷	۲. حضرت ابوالفضل (ع)
۲۸	۳. حضرت زینب (س)
۲۹	۴. حضرت رقیه (س)
۲۹	۵. حضرت رباب همسر امام حسین (ع)
۲۹	۶. حضرت علی اکبر (ع)
۳۰	۷. حضرت علی اصغر (ع)
۳۰	۸. حضرت سجاد (ع)
۳۱	۹. حر بن یزید ریاحی
۳۱	ب. ضد قهرمانان
۳۲	۱. یزید بن معاویه
۳۲	۲. عمر بن سعد
۳۲	۳. شمر بن ذی الجوشن
۳۲	۴. حرمله
۳۳	۵. خولی
۳۳	واقعۀ عاشورا
۳۵	مضامین عاشورا
۳۵	شعر عاشورایی
۳۸	قالب‌های شعر عاشورایی

- ۳۹ غزل
- ۴۰ سیر غزلسرایی در ایران
- ۴۵ انواع غزل عاشورایی
- ۵۱ فصل دوم: ادبیات عاشورایی
- ۵۲ ادبیات عاشورایی
- ۵۴ سیر تکوین شعر عاشورایی در ادب فارسی
- ۵۴ آغاز شعر عاشورایی
- ۵۶ تاریخچه شعر عاشورایی در ادب فارسی
- ۵۷ قرن چهارم تا عصر صفوی
- ۵۷ نخستین پرچمداران شعر عاشورایی
- ۵۷ ۱. کسایی مروزی
- ۶۱ ۲. ناصر خسرو
- ۶۴ عصر صفوی
- ۶۶ ویژگی‌های مراثی عاشورایی عصر صفوی
- ۶۷ عصر بازگشت ادبی و مشروطه
- ۶۷ عمان سامانی
- ۶۹ ویژگی مراثی عصر بازگشت ادبی و مشروطه
- ۶۹ دوران معاصر تا قبل از انقلاب اسلامی
- ۷۳ فصل سوم: سیر تطور غزل عاشورایی از ۱۳۶۰ تاکنون
- ۷۴ سیر تطور غزل بعد از انقلاب

زبان

هنجار شکنی

نقش قهرمانان و ضدقهرمان در غزل سه دهه

قهرمان‌ها

الف) امام حسین (ع)

ب) حضرت زینب (س)

پ) حضرت عباس (ع)

ضدقهرمان

الف) نشان دادن ضعف

ب) اظهار تنفر نسبت به نام ضدقهرمان

پ) ضدقهرمان نماد ظلم و تباهی

مکان‌های خاص در غزل عاشورایی

کربلا

کوفه

شام

تغییر نگاه غزل‌سرایان عاشورایی

دهه اول - دفاع مقدس (۱۳۶۰ تا ۱۳۷۰)

دهه دوم - غزل‌های اجتماعی (۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰)

دهه سوم - روحیه عاشقانه و تغزلی (۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰)

شاعران شاخص عاشورایی

حسین اسرافیلی

۱۲۱

علی انسانی

۱۲۴

علیرضا قزوه

۱۲۷

سعید بیابانکی

۱۳۰

سید حمیدرضا برقی

۱۳۳

سید محمدجواد شرافت

۱۳۶

بررسی آماری غزل عاشورایی

۱۴۰

اوزان پرکاربرد

۱۴۱

واژگان پرکاربرد

۱۴۷

تلمیح

۱۵۱

استعاره

۱۵۴

اغراق

۱۵۹

کلی‌گویی و ابهام

۱۶۲

پیشینه شعر عاشورایی در سبک‌های ادبی

۱۶۳

منابع و مأخذ

۱۶۵

موضوع این کتاب سیر تطور غزل عاشورایی از ۱۳۶۰ تاکنون است و در چارچوب بررسی غزل عاشورایی پس از انقلاب اسلامی تدوین شده است.

بی‌شک یکی از برجسته‌ترین و گسترده‌ترین ابعاد شعر آیینی، حوزه شعر عاشورایی است. بینش و هدفمندی خاصی که در شعر عاشورایی نهفته است تنها بیان احساسات و عواطف و ذکر مصیبت نیست، بلکه هدف شاعر در مواردی راهنمایی و به حرکت واداشتن مخاطب به منظور توجه به آموزه‌های دینی و جنبه‌های اخلاقی واقعه کربلا و حوادث پس از آن است. در شعر عاشورایی، سر جریان شعر عاشورایی از بیان مصیبت و نوحه‌سرایی که کسایی مروزی، ناصر خسرو، قوامی رازی، بویژه شاعران عصر صفوی و قاجار فاصله گرفته و به مباحثات حماسی و عرفانی آن را از جریان رسمی شعر فارسی جدا ساخته است.

یکی از عمده قالب‌های شعر عاشورایی مثنوی غزل است. این قالب از دیرباز بستری مناسب برای بیان مسائل عاشورا و سایر موضوعات مرتبط به این حوزه است. مانند فرهنگ شهادت، جنگ علیه ظالم و...

تلاش نگارنده بر آن است تا سیر تطور غزل عاشورایی را از سال ۱۳۶۰ تاکنون بررسی نموده و در هر دهه به ۲ شاعر برجسته آن دوره پرداخته شود.